

Justitsministeriet

Slotsholmsgade 10
1216 København K

Angående Justitsministeriets sag nr. 2018-709-0134

Sendt pr. e-mail til jm@jm.dk og cgt@jm.dk

Den 15. januar 2019

Virksomhedspanteordningen

Dansk Erhverv, Dansk Byggeri og SMVDanmark har den 8. oktober 2018 modtaget Justitsministeriets høring om virksomhedspanteordningen og har i den forbindelse følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Det er organisationernes klare holdning, at ministeriets redegørelse om virksomhedspanteordningen bør føre til en revision af lovgivningen på området.

Den nuværende lovgivning er utidssvarende set i lyset af de mange alternative finansieringsformer til traditionel bankfinansiering, der har set dagens lys, og de erfaringer, man har gjort sig, siden indførelsen af virksomhedspanteordningen i 2006.

Når Justitsministeriet vurderer behovet for ændringer, bør ministeriet erindre, at virksomhedspanteordningen blev indført for at styrke *erhvervsvirksomhedernes* finansieringsmuligheder. Ordningen blev ikke indført for bankernes skyld. Den nuværende ordning omkring simple fordringer og den skæve fordel, den giver bankerne, er imidlertid med til at underminere selve formålet med regelsættet.

De tre organisationer bemærker da også, at der blandt de organisationer, der repræsenterer danske erhvervsvirksomheder bredt, er et samlet ønske om, at reglerne ændres.

At Finans Danmark ikke-overraskende ønsker status quo bevaret illustrerer efter vores opfattelse ganske klart, at de nuværende regler giver bankerne en uhensigtsmæssig fordel både over for kunder og konkurrenter.

Erfaringer med de nuværende regler

De omfattende problemer med virksomhedspanteordningen kan i vidt omfang tilskrives, at fordringer som den eneste aktivtype er undtaget fra adgangen til udskillelse ifølge almindelig drift.

Dette har bevirket, at adgangen til alternativ finansiering er blevet ufleksibel, fordi banken kan sidde på alle aktiver i virksomheden, og finansieringen derfor fuldt og helt er overladt til banken. Aftalefriheden på området er langt hen ad vejen illusorisk grundet det skæve styrkeforhold mellem bankerne og deres kunder.

I praksis rammer problemerne med virksomhedspanteordningen især virksomheder, der ønsker at realisere vækstplaner, virksomheder med store konjunkturudsving samt underleverandører, der fanges i en likviditetsklemme på grund af lange betalingsfrister hos deres kunder.

Virksomhederne kan eksempelvis ikke sælge en faktura med lang betalingsfrist og på den måde skaffe sig adgang til likviditet uden om banken.

Den nuværende ordning:

- Svækker virksomhedernes adgang til god og billig finansiering og presser deres likviditet.
- Svækker konkurrencen på markedet for finansiering.
- Giver bankerne et instrument til at "holde fast i kunden".
- Hæmmer udviklingen af nye finansielle produkter.
- Opretholder et ulige styrkeforhold mellem banker og særligt SMV'er.

Til illustration kan nævnes følgende eksempler:

- En række banker vælger som betingelse for fraskrivelse af sikkerhed i fordringer at stille krav om nedskrivelse af engagementet krone-for-krone. Dette gøres, selvom fordringerne ved optagelse af lånet, kreditten m.v. er tillagt en langt lavere værdi end kurs 100.
- Banker takker nej til frigivelse af fordringer, selvom pengene fra salget/pantsætningen af fordringen indsættes på virksomhedens driftskonto. I disse situationer vil frigivelsen af fordringen have samme virkning som et kontantsalg og ikke påføre virksomheden (eller banken) nogen yderligere risiko.

Tal og analyser

De nuværende reglers uhensigtsmæssighed illustreres allerede i betænkning nr. 1459/2005, som blev udarbejdet forud for indførelsen af virksomhedspantet.

Af betænkningen fremgår, at bankerne typisk tillægger fordringer omfattet af virksomhedspant en belåningsprocent¹ på 40-50².

Til sammenligning er belåningsprocenten ved factoring typisk ca. 80, mens det er organisationernes erfaring, at et fakturasalg afhængig af den enkelte debitor i dag kan ske til op imod kurs 100.

Justitsministeriet har i en lovovervågning fra 2012 da også vurderet, at virksomhedspantet indgår naturligt som et blandt flere finansieringsinstrumenter, men at der ikke foreligger "sikre oplysninger, som kan bekræfte, at indførelsen af virksomhedspant ... generelt set har haft en positiv virkning på de erhvervsdrivendes finansieringsmuligheder". Videre fremgår, at "det ikke [var] muligt at vurdere, hvorvidt indførelsen af virksomhedspant har haft den [af Finans Danmark] forventede renteeffekt" i form af en rentereduktion på 0,5 %³.

---

¹ Belåningsprocent: Størrelsen af det beløb, virksomheden modtager, når den pantsætter et aktiv med en bogført værdi på 100 kr.

² Betænkning 1459/2005 side 237.

³ Justitsministeriets redegørelse om virksomhedspant af 13. januar 2012 side 14-15.

Disse konklusioner er bemærkelsesværdige al den stund, at der ifølge ministeriets egen opgørelse fra 2012 pr. primo december 2011 var tinglyst 19.506 virksomhedspant for i alt 55,2 mia. kr.⁴

Virksomhedspantets fortsatte store udbredelse – og dermed det presserende behov for at ændre reglerne – bekræftes af en nylig analyse fra Dansk Erhverv⁵. Analysen viser, at der både i 2016 og 2017 blev udstedt over 4.000 virksomhedspant for et samlet beløb på henholdsvis ca. 12 mia. kr. og 14,5 mia. kr.

Samtidig viser Dansk Erhvervs analyse, at virksomhedspantet især anvendes i forhold til nystartede virksomheder og SMV'er, der alt andet lige har en ringere forhandlingsposition over for banker.

Således var knap 1/3 af virksomhederne i analysen grundlagt i 2015-2017, mens halvdelen af de virksomheder, der udstedte virksomhedspant i 2017, havde under 10 ansatte.

En undersøgelse lavet af SMVdanmark viser, at af virksomheder, der har benyttet virksomhedspantordningen, er det kun 4 ud af 10, som har oplevet at få bedre vilkår i banken. Mens 2 ud af 3 virksomheder svarer, at virksomhedspantordningen var afgørende for, om man kunne få lånet i banken.

Løsningsforslag: Ændring af reglerne om simple fordringer

Dansk Erhverv, Dansk Byggeri og SMVdanmark foreslår, at udfordringerne med simple fordringer løses på en af følgende måder:

- a) Simple fordringer tillades udskilt fra et virksomhedspant på lige fod med de andre aktivtyper.
- b) Simple fordringer udgår af virksomhedspanteordningen.

I Justitsministeriets redegørelse af 13. januar 2012 side 18 angives, at det ”efter Justitsministeriets opfattelse ikke anses som regelmæssig drift at pantsætte den samme fordring flere gange eller sælge en allerede pantsat fordring til anden side”, hvorfor ministeriet ikke finder grundlag for at overveje at indføre en regel om udskillelse af fordringer ifølge regelmæssig drift. I betænkning nr. 1459/2005 side 140 angives, at der efter udvalgets opfattelse ikke består ”nogen særlig begrundelse for at tillade udskillelse af pantet af disse fordringer”.

Organisationernes deler ikke Justitsministeriets eller udvalgets opfattelse på disse punkter. Eftertiden har vist, at der rent faktisk er meget vægtige grunde til at tillade fordringerne udskilt. Dertil kommer, at det efter organisationernes opfattelse ikke er Justitsministeriets opgave at vurdere, hvad der for almindelige erhvervsvirksomheder er at betragte som regelmæssig drift.

Det er i høj grad en del af almindelige erhvervsvirksomheders regelmæssige drift at styre og optimere debitorporteføljen og kreditforholdene, eksempelvis ved at sælge udestående fordringer til

---

⁴ Justitsministeriets redegørelse om virksomhedspant af 13. januar 2012 side 3.

⁵ Analysen er foretaget på baggrund af tal fra Tinglysningsretten og omfatter 2016-17.

anden side. Den finansielle styring af virksomheden er lige så vigtig for og integreret i den regelmæssige drift som den kommercielle styring. Organisationerne skal derfor opfordre ministeriet til at genoverveje disse formuleringer.

Drøftelser med Finans Danmark

Som det er Justitsministeriet bekendt, har Dansk Erhverv, Dansk Byggeri, SMVdanmark m.fl. tidligere drøftet mulige ændringer af virksomhedspanteordningen med Finans Danmark.

Det har ikke været muligt at finde en fælles holdning til løsninger på området. Finans Danmark ønsker at opretholde den lovgivningsmæssige status quo og blot sende en uforpligtende branchestandard til sine medlemmer. Standarden skal opfordre bankerne til at anlægge en helhedsorienteret tilgang til kundens finansieringsmuligheder og fokusere på virksomhedernes (og ikke som hidtil kun bankernes) bedste, når banken modtager en anmodning om frafald af virksomhedspant i fordringer.

Det er vores klare vurdering, at en branchestandard ikke vil have nogen nævneværdig effekt. Standarden vil ikke binde bankerne eller ændre deres grundlæggende incitament til først og fremmest at sikre dem selv. De tre organisationer valgte derfor den 26. juni 2018 – efter mødet herom i Justitsministeriet – at takke endeligt nej til Finans Danmarks forslag om en uforpligtende branchestandard.

Dansk Erhverv, Dansk Byggeri og SMVdanmark står naturligvis til rådighed for en drøftelse af dette høringssvar.

Med venlig hilsen

Torben Liborius
Erhvervspolitisk direktør

dansk byggeri

Kristian Aagaard Bach
Mortensen
Chefkonsulent, advokat

DANSK
ERHVERV

Lars Magnus Christensen
Cheføkonom

SMVdanmark
– det nye Håndværksråd